

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

**R. P. Pauli Segneri Societatis Jesu Brevis Vitæ Historia
cum ejusdem Concordia Quietis & Laboris in Oratione,
Expositione in Psalmum Miserere, Considerationibus de
Inferno, Expositione Cantici ...**

Massei, Giuseppe

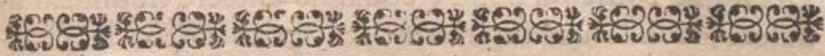
AUGUSTÆ Vindel. & DILINGÆ, 1707

VD18 12383155

cap. 4. Quanti facere debeant omnes veri Fideles non interiora tantùm,
sed etiam exteriora, dummodo rectus servetur ordo, quo sensibile
referatur ad serviendum spirituali?

[urn:nbn:de:hbz:466:1-47773](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-47773)

solidè, quàm res ipsa postulat: unde ab eo, qui hæc leget, veniam postulo, si hac occasione palàm facio magnam illam æstimationem, quam quemlibet Ecclesiæ filium habere decet, non eorum tantùm, quæ intus sunt, sed eorum quoque, quæ foris; quamvis hæc aliqui tam nihili faciant, ut dicant esse viam Incipientium: sic enim manifestum faciam, quàm falsum sit, solam potius Fidem æstimandam, quàm Fidem conjunctam illis actibus etiam sensibilibus, quos in suum obsequium admittit.

Caput IV.

Quanti facere debeant Fideles veri omnes non interiora tantùm, sed etiam exteriora, dummodo rectus servetur Ordo, quo sensibile referatur ad servandum Spirituali?

I.

IN òmni arte excellenti ratum fixùmque habetur, quòd summi conatus denique plus obsint, quàm profint. Hinc Pictores egregij, qui præ aliis proclives sunt ad ostentandum, quantum ipsorum mens ac manus possint, lata velut lege conatus eos fugiunt: nec minùs, proportionem suà, illos fugiunt Sculptores ac Scriptores; & præ his qui sublimem ac veram Eloquentiam profitentur. Rationem autem ejus rei hanc esse arbitror: quia cùm Ars id spectet, ut imitetur naturam, videtur ista nimis superbam se proderere, quando non tantùm æmulatione animosâ illam assequi, sed etiam superare laborat.

Cete.

Joh. 4.
v. 19.

Ceterum ejusmodi documentum censui ego nonnuquam negligi in arte omnium artium præstantissima, quæ est Ars Perfectionis Christianæ. Finis hujus artis est, abducere hominem ab externo ad internum, à sensibili ad spirituale, ut hac ratione DEO reddatur quàm fieri potest simillimus. *Spiritus est DEUS, & eos qui adorant eum, in spiritu & veritate oportet adorare.* Sed hæc quoque conatus extremi fugiendi sunt. Et quinam isti sunt? hi nimirum, qui tendunt ultra fines Perfectionis, quam mortali hac in vita homo consequi possit, conando efficere hominem fidelem, non solum internum, sed ipsam adeò, ut sic dicam, interioritatem: non solum spirituales, sed totum spiritum. Hoc aliud non est, quàm Arte velle superare naturam ejus Perfectionis, quam DEUS ipse homini in terris præscripsit, quando obligavit quidem illum *ad adorandum in spiritu & veritate, sed principaliter*, ut explicavit S. Thomas, *non unice & pure.* Et idcirco hoc semper quàm constantissimè præ oculis habendum, quòd nunquam debeat se jungi internum ab externo, & sensibile à spirituali; sed ad id tantum enitendum, ut externum serviat interno, & sensibile spirituali; secus si fiat, non conatus tantum ad Perfectionem, sed conatus extremi tentantur, qui denique omnem artem ex nobili in superbam & fastuosam faciunt degenerare.

Quid tandem est, si veritas cordi nobis est, ob quod judicari debet, cum Perfectione Hominis carne compacti pugnare quod externum est aut quod sensibile, si modò prudenter inter se ordinentur? Si causam investigamus, ob quam DEO tam multiplicem exhibemus cultum internum religionis, reverentiæ, obsequii, quantus nobis à Religione nostra imperatur, quàm illam esse dicemus? an quòd

quòd sit necessitas, quæ nobis incumbat suam DEO Glo-
riam ejusmodi honoribus augendi? Negat hoc & pernegat
Angelicus. Est enim verò ille adeò plenus gloriâ se ipso
solo, ut omnibus donare possit; *Plena est omnis terra gloriâ* 2. 2. q. 81.
ejus. Exhibemus nos illi honorem nostro maximè com- a. 7. c.
modo; hoc enim cultu mens nostra subditur DEO profun-
dius, & non habitu tantùm, sed actu; atque hac ratione
ipsa perficitur. Indubitatum siquidem est, omnem subje-
cti perfectionem in eo consistere, quòd superiori suo per-
fectè sit subjectus; ea omnino ratione, quâ aër soli. Et
idcirco hanc perfectionem DEUS spectavit, voluitque ut
in nostrum quolibet resultaret ex illo cultu interno, qui
ipsi impenditur. *Nónne DEO subjecta erit Anima mea?* Hic Psal. 5. 6.
porro necesse est cum eodem Sancto Doctore observare, v. 19.
quòd mens nostra ad hoc ut DEO se jungat, debeat
quodammodo manu duci ad ipsum à rebus sensibilibus, ab
Imaginibus inquam sensibilibus, à figuris sensibilibus, à
formis sensibilibus, ab actibus sensibilibus; *Invisibilia enim* Rom. 10.
DEI, per ea, quæ facta sunt intellecta conspiciuntur. Et sic
interno cultui externus jungendus est, omne scilicet
illud, quòd nobis adjumento est ad excitandum, stabili-
endum & augendum interiorem. Atque hoc posito actus
Religionis interni primarij sunt; ipsi enim nos formaliter
perficiunt, dum faciunt adorare DEUM *in spiritu & ve-*
veritate. Actus Religionis externi secundarii sunt; ipsi
enim sunt, qui ad internos nos ducunt. Hoc autem non
obstat, quòd minùs æquè perfectè operari possit, qui exer-
cet actus externos, quàm qui internos; dummodo illi re-
tineant rationem mediorum, isti autem rationem finis.

Hoc ostendo, imò ad oculum demonstro. Omnis
illa virtus, quæ nos cum Perfectionis laude impellit ad

E c

quæren-

quærendum aliquem finem, quiscunque ille sit, impellit etiam non minore cum perfectione ad quærenda & adhibenda illa media honesta, quæ ducunt nos ad talem finem. Ut causâ exempli; Virtus quæ filium impellit ad amandam & recuperandam sanitatem amissam, ad obediendum parenti, qui hoc desiderat, impellit etiam eundem perfectione prorsus æquali ad adhibenda omnia pharmaca externa, potionum, ferri, ignis, abstinentiæ rigidæ &c quæ ab arte eum in finem præscribuntur. Eadem virtus, quæ impellit intus militem ad procurandam victoriam, impellit etiam simili perfectione, ad arma exacuenda, & perpolianda. Eadem virtus, quæ literarum studiosum intus impellit ad scientias acquirendas, simili perfectione eundem impellit ad Authorum etiam libros quærendos, ex quibus illas hauriat. Eadem virtus, quæ Judicem intus impellit ad ferendam pro tribunali sententiam æquam, non minori cum perfectione illum inclinât, ut abdat se se dies totos in Bibliothecas, ad intimas causæ fibras pernoscendas, ad speculandum, rimandum, scribendum; cùm ea semper virtus, quæ nos cum perfectione inclinât ad volendum finem, eadem perfectione propendere faciat ad illa media, in quibus mali nihil sit, quæ ducunt ad talem finem, etsi in his mediis non consistat præcipuè perfectio, consistat autem in assecutione finis. Hoc ratiocinio id duntaxat præstiti, ut Angelici Doctoris mentem explicarem, quam his ille

1. 2. q. 11, art. 4. *verbis proposuit. Unus & idem subjecto motus voluntatis est, tendens ad finem, & in id, quod est ad finem. Cùm enim dico, volo medicinam propter sanitatem, non designo nisi unum motum voluntatis. Cujus ratio est, quia finis ratio est volendi ea, quæ sunt ad finem. Sic ut si finis perfectus est, perfectus etiam sit ille actus, qui amat media servientia ad talem*

lem

lem finem. Nunc ad rem nostram, Dubium non est, quin perfectio calcûs DEO exhibiti potissimum consistat in interno: *sed non ideò ne passum quidem unum potest promovere ad perfectionem*, qui sub idem tempus multâ curâ & diligentia utitur in externo. Quisquis amat crebrò admodum loqui de DEO; quisquis attendit sollicitè, ut eliciat identidem actus variarum virtutum, ad earum habitum obtinendum, aut ad extirpandas imperfectiones, utitur variis industriis ad rem aptis ordine non interrupto; qui vestitur asperè, comedit modicè, se diverberat rigidè; qui quærit præsentiam DEI sub vario schemate, nunc Medici, nunc Pastoris, nunc Patris, nunc Domini, aut qui alias similes actiones exercet, tam nullius pretij & usûs æstimatas, tanquam imperfectissimas, non ob aliud, quàm quia sunt *industria exteriores, sunt mortificationes exteriores, sunt macerationes exteriores, sunt exercitationes exteriores*. Et quid refert? externæ istæ exercitationes multum ultra modum promovent internas. *Mens enim humana indiget ad hoc* 2.2. q. 81. *quod conjungatur DEO, sensibilibus manu ductione*, juxta doctrinam Angelici. *a. 8. in c.* Et idcirco si perfectum quid est velle finem, qui consistit in Exercitationibus internis: eodem modo perfectum quid est velle media, quæ conducunt ad talem finem: quæ sunt exercitationes externæ, quarum supra meminimus: *Finis enim est ratio volendi ea, quæ sunt ad finem.*

Non ego hîc digrediar ad unum aliquod peculiare harum exercitationum genus, ut demonstrem, quantum ex illo existat emolumentum; neque enim hoc ad propositum nostrum facit. Non tamen possum omnino tacitus præterire opera pœnalia, quorum onere spirituales isti nostri penitus liberos, modis pluribus expressis, volunt omnes,

Mans. 7.
c. 4.

aut suppositos, aut præsumptos Contemplativos, ut in ipsis cum corde otioso, etiam corpus sine ulla molestia sit. Et unde per DEUM doctrina hæc nova, quòd vera Contemplatio naturâ suâ respuat omne genus asperitatum sponte assumptarum? Alia omnia aliunde docemur. S. Maria Magdalena, quæ fuit idea vitæ Contemplativæ, fuit non minus Idea vitæ semet excruciantis. Rationem ejus rei dedit S. Terefia. Quando enim Anima in cellam vinariam profundè penetrat, talem inibi vigorem imbibit, ut abunde ipsi sit, quòd etiam in corpus transfundat. Inde est, quòd in DEI Ecclesia plerumque Contemplatio comitem habuerit asperitatem vitæ; ut videre in primis est in tam multis antiquis Erenni incolis; subinde autem in S. Benedicto, in S. Bernardo, in S. Brunone, in S. Francisco, & primis ejus tanti fervoris Sodalibus, in S. Dominico Patriarcha, in S. Dominico Loricato, & non multo ante hanc nostram ætatem in S. Petro de Alcantara. Scio non deesse, qui ad contrarium asserendum auctoritatem afferat viri in hoc genere utique magni, S. Ignatij inquam, qui in suo Exercitiorum libro asserat, *in via Purgativa esse necessarias Pœnitentias, quas in via illuminativa oporteat moderari, & multo magis in via unitiva.* Verùm sicut iste citavit Sancti Librum in quo verba hæc inveniri indicat, sic utinam etiam pro sua humanitate locum indicasset! liberasset me illo labore sedulo investigandi, & subinde non inveniendi. Si opera ejusmodi pœnalia non alium ob finem fierent, quàm vel ad purgandam à vitiis Animam, vel ad præservandam, tunc nec ego diffiteri possem, illa rectè prioribus duabus viis relinquere. Verùm quia tanta cū laude exercentur amore Christi Servatoris, tam atrocem pro nobis necem passi, ut advertitidem S. Ignatius, non video, quomodo non etiam in via Unitiva,

Unitiva, perinde ac in quavis aliâ, locum inveniant; salvâ tamen semper in omnibus harum actionum normâ ac regulâ, prudenti moderatione, seu discretionem, qua sine virtus omnis moralis in vitium degenerat. Et hæc scilicet prudens moderatio illa est, quam Sancti hortatu in Exercitiis spiritualibus consulere & sequi oportet, maximè versùs Mensis, Exercitiis præscripti, finem, quo vires non parùm fractæ aliquo levamine opus habent. De reliquo quis unquam vixit magis unitus DEO, quàm Apostolus Gentium? eò erat progressus, ut exclamaret: *Quis nos separabit à Caritate Christi?* Et tamen hic mortificationi internæ ad extremum usque junxit etiam externam: *Semper mortificationem JESU in corpore nostro circumferentes, ut & vita JESU manifestetur in corporibus nostris.* Quoniam igitur ex capite affirmari potest, Perfectionem aliud non postulare, quàm ut Anima se sistat præsentem DEO in Fide pura? ut ibi duret in Fide pura, ut procedat in Fide pura, ut teneat cor illi semper unitum, sed in Fide purâ? quin imò exigit Perfectio, ut omnes certatim illis utantur mediis, quæ quisque majoti sibi adjumento esse experitur ad se conjungendum DEO. Neque enim quilibet hac in vita ita est conjunctus DEO, ut necesse non habeat arctius illi conjungi; nisi tamen ipse supremum omnis Perfectionis apicem conscenderit, id quod sine manifesto circa Fidem errore affirmari de nullo potest, fuitque is error Beguardorum, & Beghinarum, quos damnavit Synodus Viemensis, coacta auctoritate Clementis V. gloriôsæ memoriæ. *Non quòd jam acciperim (sic ad Philippenses scribit Apostolus) aut jam perfectus sim: sequor autem, si quò modo comprehendam.* Tam ille sibi procul à meta & brivio abesse videbatur. Et nos homuli cogitabimus nos jam eò pervenisse; unde ultra eniti

Rom. 8.

1. Cor. 4.
v. 10.

In Clement. ad nostram de Hæret.

Philipp. 5. 12.

non possimus, sic ut sufficiat, tenere coronam jam manibus prehensam? O Præfidentiam animosam! Enimvero non tantum singuli mortalium opus habent, ne se patiantur ab intima cum DEO conjunctione divelli, sed ut arctius semper arctiusque, dum vivunt, ei conjungantur.

II.

Idcirco magno animo repeto, & inculco, etiam exercitationes externas, utut sensibiles, quales sunt, quarum ante meminimus, & quarum adhuc meminisse possemus, quæ ex se pravæ non sunt, dummodo referantur ad spiritus commodum & profectum, non esse contemnendas, tanquam Incipientium proprias, sed æstimandas, sed probandas, laudandasque tanquam omnibus, quotquot sumus, longè utilissimas. Et quâ id causâ? hæc nimirum, quia quotquot sumus, opus habemus, si S. Thomas non erravit, ut quod externum est, adminiculo nobis sit ad internum. Et idcirco quamdiu arctius conjungi DEO potest homo, semper eo indigebit, cujus ope in hac cum DEO conjunctione possit proficere.

Noh negaverim quidem ego, quod ad Orationem sufficiat homini, quod noverit per fidem, habere se præsentem sibi DEUM. Dico tamen imprimis, eum damnandum non esse, qui fidem ejusmodi in se animet Imaginibus, ut cum sibi imaginatur; se undique cinctum DEO, ut pisciculum aliquem profundo in mari; aut quando videre sibi videtur DEUM prægrandi & pleno majestatis in folio locatum; aut quando in cunis vilibus, aut coram Prætoro nefario, aut infami Crucis trunco suffixum inter Latrones. Deinde addo, actum illum Fidei bonum quidem, non tamen sufficientem esse, ne Contemplativis quidem,

dem, ad obtinendam quovis tempore Conjunctionem cum DEO, quæ nos præparat ad experiendam ejus præsentiam, ad illum affectum, illum amorem, illam oblectationem etiam sensibilem, quæ ex tali conjunctione redundat. Quid præstat, posse dicere in oratione: *cor meum exultavit in DEUM vivum.* An verò dicere: *cor meum & caro mea?* Ego quidem vellem posse dicere cum Davide: *cor meum, & caro mea exultaverunt in DEUM vivum.* Sunt autem actiones internæ, quæ spectant ad cor; externæ, quæ ad corpus pertinent, sicut censuit S. Thomas in ea Psalmi verba: *sicut interiores actus pertinent ad cor, ita exteriores actus pertinent ad membra carnis.* Et hodie adhuc audiatur, aliquis, qui ita unice laudet interiores, viruperet exteriores, addita divisione planè imaginariâ viæ interioris & exterioris, quæ tamen inter se non pugnant? Quin imò divisio ejusmodi rectà impugnat & ferit exultationem illam, ob quam tantas DEO gratias agit Sanctus Rex David, dum ille interiora cum exterioribus tam egregiè conjunxit ad quærendum DEUM, & idcirco vicissim à DEO non in externo minùs, quàm interno studij sui præmium accepit.

Et tamen (ò infelicitatem illius, quicumque in scriptione sua contentus est multa dicere, pauca probare, & nullam adhibere diligentiam in distinguendo, ubi tamen res postulat!) qui Meditationem appellavit viam exteriorem, satis non habuit appellare eam tantùm *viam Incipientium, viam imperfectam, viam inutilem, viam sensibilem, viam, quæ non tam sit via, quàm impedimentum ad perfectionem*: sed eò etiam progressus est, ut appellaret *Viam animalem.* Perinde ac si de via animali unquam latari potuerit Sanctus ille Rex, qui meditando tantopere exardescibat gratissimo igne cælesti, ut intus ac foris totus inflammaretur.

Psal. 84.

v. 4.

2. 2. q. 81.

art. 7.

retur. Itane vita animalis vocanda est, sensibile illud, quo non ob aliud utor, quàm ut propiùs ad DEUM accedam? Non ita est; non ita erit; hæc est via spiritualis, talem enim illam judicârunt Patres omnes, hoc ipso, quòd ex fine de quocunque actu ferendam sensentiam censuerunt. Agnosco deesse mihi Authoritatem illam, quæ plenam hac in re fidem conciliare mihi posset. Succedat igitur ad vices meas supplendas Toletus ille, qui tantâ fuit eruditione ut vadi-

In Jo. c. 4. monium pro me obire abunde possit. *Omnia opera, etiam exteriora, quæ ex interiore spiritu fiunt, ad eundem pertinere spiritum sacri Doctores semper senserunt.* Sic ille affirmavit Authoritate illâ tantâ, quâ dignus habitus est, ut prerogativo jure à Sede Apostolica donaretur, edendi in lucem quamcunque suam lucubrationem, quin tamen illam cujuscunque alterius, quàm suimet judicij censuræ deberet subicere. Et tamen hodie sit invenire dein aliquem, qui *vitam animale*m appellet illam ipsam, quam tam communi consensu Sacri Doctores spirituales indigitârunt! Ego parte mea protestor, quòd nolim unquam sciens digredi, ne passum quidem unicum, à concordii & perpetua Patrum omnium doctrina. Si unquam digrediar, haud sanè sciens digrediar.

Distingvam idcirco, & dicam: illam esse vitam animale, quando quis ita sectatur devotionem sensibilem, ut ab ea una trahi se sinat. Et ita dicere solitus erat S. Philippus Neri: non esse autem vitam animale, cum quis sensibili illa devotione ut famulâ utitur, eamque post se trahit. Primum illud proprium est Incipientium, qui non plus boni operantur, quàm ad quantum sensibili illecebrâ trahuntur. Alterum proprium esse debet tam Incipientium,

pientium, quàm Proficientium, quin & Perfectorum, qui illecebrâ ejusmodi utuntur ad plus boni operandum.

Multo autem minùs dicam etiam, quòd vita animalis sit ipsa adeò devotio sensibilis: secus enim non solus David, sed complures Sancti, qui longâ annorum serie vixerunt in sensibili pietatis in DEUM fervore, vixissent tunc vitam animale. In S. Philippo Nerio tanta fuit copia devotionis sensibilis, ut geminæ circa pectus costæ sinum illum capiendo gaudio dilatarent. Quid autem porro hinc colligitur?

Vera devotio non consistit in sensibili: ita est, & nemo id ignorat. Potest tamen vera & genuina devotio esse etiam illa, quæ plurimum habet de sensibili. Vera devotio in hoc consistit, quòd efficiat habentem tanquam navim, quæ, quiscunque demum ventus aspiret, ad portum obfirmato animo vult tendere. Ecquid tamen damni aut impedimenti ex eo nascatur, quòd constanter aspiret Zephyrus suavis, blandus, propitius, qui ad portum impellat? Sufficit ad hoc Fides; dabo istud. Atqui sufficit etiam perito Nauclero pixis sua nautica, in quâ magnetica lingula polo suo constanter obvertitur, ut rectâ ad portum tendat. Quis nihilominus unquam erit ille Nauclerus, qui solâ suâ acu contentus sit, præterquam in sævis tempestatibus? Quamdiu licebit, ô quàm ille volens libensque admittet ventos secundos, quos illi DEUS destinet! Sola acus servatur ad cursum gubernandum, cùm desunt cetera.

Hinc quoque devotio sensibilis Zephyri instar est, quem optare & benè & malè possumus; benè, ad progrediendum, malè ad oblectamentum. Sed quod hîc de malo est, non ex ipsa devotione est, sed vitio illâ abutentis.

F f

Rectè

Rectè illà utitur, qui eam cupit ut medium, utile ad excitandam in se pœnitentiam feriam: aliter si esset, damnare oporteret Sacerdotes omnes, qui Sacrum facturi preces illas fundunt, quibus Ecclesià vult peti non tantum rivus, sed & flumina lacrymarum. Malè illà utitur, qui eam ut finem amat; quo in illam studio ferebatur Religiosus quidam ignorans, qui cùm de ariditate quereretur, quam experiebat in via spirituali, quam magno exemplo vivebat, eò tandem est progressus, ut nocte quadam inter preces DEO dicere non dubitaret. Si tanto ipse tempore barbaro alicui & fero homini servisset eà diligentia & aecuratione, se benigniùs haud dubiè ab eo, humaniùsque fuisse tractandum, quàm ad eam diem à DEO esset habitus. Quà quidem suâ cruditate promeruit, ut confestim aspectabilis teter ex Orco genius prægrandi armatus furca solatium illi afferret, dignum voluntate tam sui comodi in DEI obsequio studiosâ.

O quàm oportet in rebus hujus argumenti solerter cuncta discernere, ne denique quis ad insaniam redigat mille animas miserabiles, quæ nesciunt ampliùs ubi pedem figant, ex quo mediâ è semitâ, quæ sola secura est, seductæ sunt!

Isa. 30.
v. 31.

Hæc est via: ambulate in ea, & non declinetis neque ad dextram, neque ad sinistram.

An autem media via est, dicere, quòd qui meditatur, vitam ducat animaleam (perinde ac si uti sensibili, & sensuali una eadèmq; res sit) & quòd nemo, nisi qui contemplatur, vitam vivat spiritualeam?

III. Nun.

III.

NUnquam, si vehementer non fallor, tam generatim omnino sensibile damnandum est. Illi probari nec debent, nec possunt, qui sistunt in sensibili, ut facit, qui per fenestras otiosus & iners prospectat; non qui eò accurrit, ut panem egenti porrigat; ut videat, quis pulset, ut adoret DEUM, qui Eucharistico in ferculo ad ægrum defertur. Sensuum nostrorum organa spiritus fenestræ sunt. Non igitur damnandus est spiritus, quoties has ad januas accurrit, aut ibi tantisper moratur. Tunc improbanda sunt ejus studia, quando in his modum ac limites non servat.

Quis igitur dixit nonnullis, quòd quisquis meditatur, semper in solo sensibili hæreat, inutiliter, imperfectè: perinde ac si aliud meditando non spectet, quàm sensibus solatij aliquid indulgere? Hoc supponitur, non nego, non tamen probatur. Quin imò meditationis operâ, animus ratione convincitur, persuadeturque illi, pugnare cum obsequio, quod DEO debemus, servire illi causâ devotionis sensibilis; sed rem postulare, ut serviatur ipsi, etiam cum sicca, cum arida sunt omnia; quin etiam tum, cum animus à tali obsequio planè abhorret; quòd quidem belli & prælij tempus est.

Verum est, orationem teneram, dulcem, deliciosam, blandam & gustûs plenam, sæpe animabus concedi sub initia vitæ melioris; cum hac illas DEUS sibi lucrari velit. An tamen idcirco Oratio ejusmodi aliam nomenclaturam non meretur, quàm præclaram hanc *Animalis*?

Quoties deinde concedi illa à DEO potest non tantum ut illecebra Incipientium, sed etiam ut esca & nutrimentum Proficientium in via spirituali? Et tamen vel tum erit

Serm. Ecce
nos reli-
quimus
omnia.

via *Animalis*, quia non desinit unquam esse sensibilis? Nota res est, quòd DEUS ita se gerat cum servis suis, sicut nos gerimus in terris cum Messoribus, quibus laboris quidem mercedem servamus ad finem operis, non tamen omitimus illos interdum refocillare, & liberali refectioe interlaborandum animos addere: *Nimirum & operariis hujus seculi* (S. Bernardi verba sunt) *solet cibus in opere, & merces in fine dari.* Id autem si ita est, an tum DEUS dicendus est tractare servos suos ut pecudes, quodcumque eos in Oratione simili modo reficit sensili aliqua consolatione? Pudet me vel scribere talia: & tamen facere non possum, quin scribam, ut errorem eximam animabus tam multis quibus tot leges spiritus traduntur, pugnantes cum omni recta ratione. Contemplatio (non supposititia illa & spuria, quam istae leges docent, & in affectata quadam omnium actuum cessatione consistit, sed vera) an non est Oratio omnium, quae in terris haberi possint, longè suavissima, & jucundissima? *Delectatio Contemplationis omnem humanam delectationem excedit*: si S. Thomas falsus non est: in ea enim admiratio & amor sese conjungunt ad spiritum certatim quodammodo beatum reddendum. Certum omnino est, Meditationem contentissimam futuram, si ipsi liceret colligere per intervalla micæ, quae cadunt de mensa hujusce Reginae; tam illa lauta ac splendida est. Quid ergo dicendum? nonne igitur ipsa etiam Contemplatio erit *via Animalis*? O effata, quae & cum recta ratione, & cum Iustitia pugnant! *Cor meum & Caro mea exultaverunt in DEUM vivum.* Non ea habenda est ratio oblectationis sensibilis, fateor, ut ejus causâ unquam accedatur ad orandum: hoc enim esset servire DEO pro denario, quem nobis largitur. Verum tamen non est, quòd pugnet cum perfectione,

fectione, eam admittere, & libenter quidem: hoc enim est damnare eum, qui accipit à DEO in ejus obsequio denarium: isto autem quid absurdus? *Dignus est operarius* Luc. 15. *mercede sua.* An contra Perfectionem agit ille Medicus, qui suis pro functionibus mercedem accipit? ille Artifex, qui pretium laboris? Ille Advocatus, ille Concionator, qui suam pro operâ non respuunt aliquam compensationem? maximè si non aliam, quàm quæ identidem sponte offertur, ut vitam inter labores sustentent? Cur igitur contra perfectionem agere dicendus est, quisquis non respuit omnem oblectationem sensilem, quam DEUS, ut mercedem, porrigit in oratione sibi fideliter servienti? Non ea fuit S. Gregorij sententia, qui audiens ex Christo: *Dignus est operarius mercede sua: perpendit, quòd de mercede operis sunt ipsa* Hom. 7. in *alimenta sustentationis.* Et idcirco ejus loci interpretatio-Evange. nem attulit, suo dignam ingenio, divinam inquam, & sic scripsit. *Qua in re considerandum est, quòd uni nostro operi due mercedes debentur, una in via, altera in patria. Una qua nos in labore sustentat, altera qua nos in resurrectione remunerat. Merces ergo, qua in presenti accipitur, hoc nobis debet agere, ut ad sequentem mercedem robustius tendatur.* En igitur quid requiratur, ut cum Perfectione accipiamus à DEO alimenta in ejus famulatu: ut nimirum illis utamur ad augendas in ejus obsequio vires. Et idcirco si quis magna cum virtute respuere illa potest, maximè cum abundant, non idcirco, qui illa non respuit à perfectione deficit, ut falso supponit, qui eodem modo & æqualiter damnat omne sensibile, quin ulum faciat discrimen inter sensibile, quod intenditur ut in edium; & sensibile, quod ut finis procuratur. Hinc avertat à me bonus DEUS, ut unquam admittam & recipiam generatim & citra exceptionem

ptionem illud axiomas quod promulgat idem Author ut extra omnem controversiam positum. *Fixum igitur ratumque sit, quod necesse sit ante omnia, tollere omnem sensibilitatem, ad ambulandum per viam interiorem.* Nihil veritatis inest huic axiomati. Nam & Sancta Ecclesia, & omnes Synodi, & omnes Canones cum omnibus Doctoribus Sanctis doctrinam tradunt huic è diametro oppositam: dum illa præcipit, ut nullibi non in DEI cultu juncta sint sensibile & insensibile, insensibile ut finis, sensibile ut medium: *ut dum visibiliter DEUM cognoscimus, per hunc in invisibilem amorem rapiamur.* Si sensibilitas manum mihi porrigit, ut ipsius adjutorio ambulem viâ interiore, quomodo ad ambulandum statuendum mihi est certissimò, tollendum ante omnia esse omne sensibile? Dicat, qui hæc inter se combinare noverit. Potestne unquam aliqua de DEO in via interiore percipi oblectatio, sine ullâ operâ sensuum, præterquam fortè in raptu aliquo prodigioso, qualis ille creditus est, quo Apostolus tertium in cælum raptus est? *Nemo videns DEUM, vivit istâ vitâ quâ mortaliter vivitur in istis sensibus corporis.* Sic S. Augustinus censuit. *Art. 12, c. 27.* que ad eò ego quidem cavebo diligentiam quâ quantâque possum, à sensualitate; hæc enim me impellit ad malum: à sensibilitate ut cavere vellem, nescirem tamen quâ ratione id consequi possem.

2.2. q. 75.
a. 4. & 5.
q. 184. a. 5.

Super Genes. ad lit.
L. 12, c. 27.

IV.

NON separentur igitur in oratione, quæ præcipuè ad DEUM colendum refertur, duæ hæc viæ interior & exterior, sed jungantur, sive Intellectum spectemus, sive voluntatem: neque enim unquam aliter agere potest homo,

mo, si naturam suam spectet, quàm ut identidem interiora promoveat per exteriora. Et idcirco, sicut nemo hortari debet captivum, ne solis luce & calore fruatur duntaxat per fenestras, sed prodeat in apricum: cùm aliter, quàm per fenestras, frui illis non possit: sic nemo etiam mortaliū quemquam hortari debet, utpote mortali hoc in carcere captivum, ne vel Intellectu vel voluntate gaudeat DEO, ministerio sensuum, dum nisi hoc ipso sensuum ministerio, non potest se attollere ad gaudendum illo, ne quidem in Contemplatione altissima, nisi rapiatur in Ecstasim. Imò hac ipsa de causa rectè hortamur illum, ut utatur operâ sensuum. Quæ enim causa facit, ut captivus cum laude gaudere velit radiis solaribus, eadem facit, ut cum laude gaudere illis velit per fenestras, quæ sunt medium ad finem, qui est, gaudium ex sole præsentem.

Et ut dicamus, quod res est; quid faciet tandem ista via interior, ut è diametro ponitur pugnare cum via exteriorè? aperiámne? En rem ipsam paucis.

Interior via Contemplantium aliquorum opinione aliud non est, quam Concentratio quædam amoris plena, alicujus contenti stare in Fide coram DEO præsentem. In hoc DEUS est, ut ipsi dicunt, qui agit; & idcirco cùm se subinde occasiones offerunt, advertit se homo præter spem avulsus à vitiis, dotatum virtutibus, quin vel ipse scire possit, quid & quomodo in se actum fuerit.

In via exteriorè, nos agimus, & idcirco non facimus quidquam boni; ubi enim nos operamur, quantumcunque operamur, & laboramus, facere nihil possumus, quod non sit imperfectio & miseria. An hæc loquendi ratio ferri debeat, non discutio: Dico tamen,

In

In via Interiore DEUS est, qui operatur, in via exteriore operamur nos? Neque DEUS sine nobis operatur in via interiore, neque nos sine DEO operamur in exteriore. *Non ego, sed gratia DEI mecum.* Idcirco si hinc nomenclatione operum imperfectorum illa veniunt, quibus tantum deest aliqua Perfectio, tam sunt imperfecta, quæ fiunt in via interiore, quàm quæ fiunt in exteriore: contrarium enim asserere, gravis error est. Nemo mortalium summum perfectionis apicem ullo suo actu assequitur. At si per opera imperfecta illa intelliguntur, quæ non tantum imperfecta sunt imperfectione negativa, ut sunt, de quibus jam nunc locuti sumus, sed imperfectione positivâ, qualia sunt opera mala; pari modo gravissimus error est affirmare, omnia opera, quæ facimus, in via exteriore, esse imperfecta. In cælo enim merces rependetur millenis actionibus externis, quales sunt, dare stipem indigenti, diverberare se, abstinere à carnibus, peregrè ad loca sancta abire, de noxis se accusare, divinâ Dape se pascere, cruciatus ac mortem pro Christo obire: nec tamen unquam ulli actioni prævæ merces dabitur. Atque idcirco geminæ hæ viæ, sic explicatæ, rectâ ducunt in præcipitia.

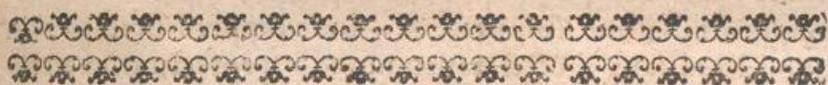
An non igitur, Amice dilectissime, iusta me causa movit ad asserendum, his in viis necessarium cuique esse, aperire oculos, & sollicitè attendere, quo ducatur? *Est via, quæ videtur homini recta, & novissima ejus ducunt ad mortem.*

Mira sanè res: Sancta Teresa, tam ceteroquin amans Contemplationis Mysticæ, aliud omnibus suis in libris non egit, quàm ut Animabus inculcaret cooperationem immediatam, quam DEO debemus in omnibus etiam possibilibus actibus nostrarum Potentiarum, nisi hæ nullâ nostrâ arte à DEO vinciantur. Et sint nonnulli, quorum omnis
conatus

conatus tendat ad evortendam talem cooperationem; trahendo omnia ad unum documentum, standi in Fide! nam etsi magnas virtutes, quod non nego, requirant, media tamen omnia ad illas consequendas auferunt.

O quàm longè igitur novi isti Contemplativi abeunt à via regia, tot Sanctorum vestigiis tritâ!

Atque idcirco inculco denuo, nimis quàm æquum esse, ut Directores Animarum suæ curæ commissas promoveant ad sacram Contemplationem, quando certi esse possunt, quòd jam à DEO ad illam incipiant vocari. Æquum tamen haudquaquam est, ut eas dirigant & promoveant ad eam, quam novi isti docent, tam longè à vera alienam.

Conclusio Operis.

I.

NON referrem, fateor, integrum operæ & operis pretium, nisi sub ejus finem legenti porrigerem clavem, cujus ope liceret intelligere libellos illos parvulos, quos ad examen vocavi.

Affirmare possum, me in illam certò incidisse, etsi non quærerem. Subinde autem cum tentarem ejus ope aperire nunc hunc, nunc illum locum, deprehendi, illam planè veram esse. Et talem certus sum quòd illam etiam expecturus sit, quisquis illam prudenter sine arte & fuce voluerit tractare, non autem nimium obliquè torquere.

G g

Adver-